

چگونه مشکلات سخنرانی

را برطرف کنیم؟

گفتگو با حجة الاسلام و المسلمین نظری منفرد

که زن متدینه‌ای بودند، مقداری پول هم به من دادند و مرا که نوجوان بودم تشویق کردند تا منبر بروم. بعد از ایشان، گاهی که پدرم فرصت نداشت در جایی منبر برود، منبرش را به من واگذار می‌کرد و بنده انجام وظیفه می‌کردم. در لابلای این منبر رفتنها، تشویق مردم نیز خیلی مؤثر بود.

من در طول دوران تبلیغ این مطلب را درک کردم که تشویق می‌تواند در حد بسیار بالایی موجب موفقیت یک مبلغ باشد. گرچه ما در ابتدای راه بلد نبودیم که چگونه باید منبر رفت، ولی همین تشویقها سبب شد که کم‌کم در این مسیر قرار بگیریم.

□ از اولین منبر خود بر ایمان بگویید.
چگونه شروع کردید و چه مشکلاتی داشتید؟
چگونه بر مشکلات فائق آمدید؟

■ زمانی که تازه ملبس به لباس روحانیت شده بودم خیلی مأخوذ به حیا بودم و زیاد خجالت می‌کشیدم. شاید دلیلش این بود که من در قم متولد شده بودم و با دوستان غیر روحانی مانوس بودم، آنهم در زمان رژیم پهلوی که خیلی این لباس را نمی‌پسندیدند و حتی بعضی از افراد ما را مذمت هم می‌کردند؛ از اینرو برای منبر رفتن و صحبت کردن در جمع خجالت می‌کشیدم. اولین مشوق من برای منبر رفتن، همسر یکی از علماء بود. ایشان

□ بحث تشویق را مطرح فرمودید و اینکه تشویق چقدر می‌تواند در روحیه مبلغ اثر بگذارد، سؤالی در اینجا مطرح است و آن اینکه: گاهی اولین بار که یک طلبه جوان می‌خواهد منبر برود، فرد یا افرادی به جای تشویق، او را مذمت می‌کنند و مورد آزار و اذیت روحی قرار می‌دهند. در این گونه موارد چه باید کرد؟

■ قبل از اینکه یک طلبه بخواهد وارد عرصه تبلیغ شود باید بداند که پیامبران الهی نیز مورد تمسخر واقع شده‌اند و مردم جاهل آنها را اذیت کرده‌اند؛ اما آنان دست از تبلیغ دین نکشیده‌اند. اگر مبلغ از قبل خودش را آماده کرده باشد که ممکن است نسبت به من نیز چنین برخوردی صورت گیرد و در خودش هضم کرده باشد که من باید حلیم و بردبار باشم و به هر شکل که شده پیام خدا را به همین انسانها برسانم و اتفاقاً آمده‌ام که انسانهای منحرف را نجات دهم، قدرت فوق العاده‌ای پیدا می‌کند و حرفهای نیش دار کمتر در او اثر می‌گذارد.

□ گاهی اتفاق می‌افتد که مبلغ علی‌رغم

□ اگر ممکن است یکی از مشکلاتی را که در منبرهای ابتدایی داشتید برایمان بیان کنید و بفرمایید که چگونه آن را حل کردید؟

■ یکی از مشکلاتی که در ابتدای راه وجود دارد این است که انسان در منبر مطلب کم می‌آورد و نمی‌داند که چگونه باید منبر خود را تکمیل کند. این سؤال را کم و بیش دوستان مبلغ از بنده داشته‌اند که در این مورد چه باید کرد؟ پیشنهاد من این است که: کسانی که در ابتدای کار تبلیغ و خطابه قرار دارند و تازه این کار را شروع کرده‌اند، منبر را با حدیثی شروع کنند که در بردارنده چند موضوع است. آنگاه بحث خود را درباره یکی از آن موضوعات شروع کنند، اگر مطلبشان راجع به موضوع اول تمام شد، موضوع بعد را که ادامه حدیث است بیان کنند و اگر موضوع دوم هم تمام شد، موضوع سوم و چهارم و... را مطرح کنند.

به مرور زمان که تجربه بیشتری در منبر پیدا می‌کنند می‌توانند راجع به یکی از همان موضوعات یک منبر کامل بزنند و یا گاهی چندین منبر کامل ارائه کنند.

پیش آمد، بهترین راه این است که مبلغ به صورت خصوصی از فردی که مورد اذیت یا اہسانت قرار گرفته معذرت خواهی کند و او را راضی نماید. در این گونه موارد لازم نیست که معذرت خواهی در جمع و روی منبر انجام شود؛ چون این اقدام به طور طبیعی تأثیر سخن خطیب را در مردم کاهش می دهد و سخنان بعدی او از اعتبار کافی برخوردار نخواهد بود. البته در موارد خاص و براساس موقعیتهای متفاوت، برخوردهای مناسب همان مورد لازم است و گاهی نیز عذرخواهی در جمع سزاوارتر است.

□ یکی از مشکلات ابتدای تبلیغ این است که گاهی جلسه انسان را می گیرد و نمی تواند صحبت کند. در این مورد چه باید کرد؟

■ گاهی در ابتدای کار تبلیغ، انسان از منبر ترس و دلهره دارد و از اعتماد به نفس کافی برخوردار نیست، به گونه ای که حتی از چهره اش نمایان است، کلمات را مکرر ادا می کند، گیر می کند و رنگ چهره اش دگرگون

میل باطنی، با کسی برخورد نامناسبی می کند یا در مورد خاصی قضاوت بی موردی می نماید و بعداً می فهمد که اشتباه کرده است. به نظر شما اگر چنین موردی اتفاق افتاد چه باید کرد؟

■ قبل از پاسخ به این سؤال اجازه بفرمایید یک نکته را بیان کنم و آن اینکه: مبلغ باید قبل از هر گونه اقدام تبلیغی، جامعه و مخاطبان خود را بشناسد. این کار را می توان با پرسش از بزرگان محل تبلیغ انجام داد و این اطلاعات را به دست آورد که مبلغ تا چه اندازه می تواند در مسائل مردم دخالت کند؟ آیا در آنجا اختلاف و دودستگی وجود دارد؟ آیا گروهها و دستجات موجود از روحانی حرف شنوی دارند؟ و...

پس از بررسی وضعیت محل تبلیغ و شناسایی مخاطبان، باید این نکته را نیز مورد توجه قرار داد که روحانی در حقیقت پدر معنوی جامعه است و باید همه گروهها را رهبری کند و طرفداری بی مورد از افراد و گروهها را کنار بگذارد. حال با عنایت به این نکته، اگر مشکلی که مطرح فرمودید

- هرچند صاحب علم و تخصص باشند - به موعظه نیاز مندند و چون نیاز داشته‌اند می‌خواهند سخنان شما را بشنوند.

□ با تشکر از حضرت‌تعالی که وقت خودتان را در اختیار «مجله مبلغان» گذاشتید، به عنوان پایان بحث اگر چنانچه مطلب خاصی برای مبلغان محترم دارید بیان فرمایید.

■ من هم از شما و همه عزیزانی که زحمت تولید و نشر این مجله را به عهده گرفته‌اند تشکر می‌کنم. انشاءالله همه شما در انجام این رسالت الهی موفق باشید.

سخن را با کلام خداوند متعال به پایان می‌بریم که می‌فرماید: ﴿الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا﴾؛ «آنان که تبلیغ رسالت‌های الهی می‌کردند و تنها از او می‌ترسیدند، و از هیچ کس جز خدا بیم نداشتند؛ و همین بس که خداوند حسابگر است.»

رساندن پیام خداوند به مردم به

می‌گردد. این ترس و دلهره عواملی دارد که برخی از آنها عبارتند از:

۱. کثرت جمعیت؛ ۲. نداشتن مطلب؛ ۳. حضور شخصیت‌های علمی در جلسه و....

برای رفع دلهره و اضطراب راه‌های زیادی وجود دارد که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

۱. قبل از رفتن به منبر، قرآن بخوانید و از خداوند متعال کمک بخواهید و بر او توکل کنید.

۲. وقتی که روی منبر و در مقابل جمعیت قرار گرفتید، خود را مدیر جلسه بدانید و به خود تلقین کنید که این جمعیت خودشان شما را به عنوان مدیر جلسه برگزیده‌اند و اگر شما را شایسته نمی‌دانستند، پای منبر شما ننشسته بودند؛ حتی اگر در آن جلسه اهل علم و متخصصین حضور داشته باشند.

۳. به خود تلقین کنید که اگر چه ممکن است افرادی که در جلسه حضور دارند همه مطالب شما را و حتی بیشتر از آن را بدانند؛ اما کار شما تبلیغ و موعظه است و همه انسانها

در پیامبر ﷺ نگذاشتند.

این جدیت و قاطعیت پیامبر اسلام ﷺ الهام بخش است و مبلغان دینی باید چنین باشند و بدانند که اگر در راه خدا برای تبلیغ دین تلاش کردند، خداوند نیز آنان را یاری خواهد کرد. این وعده الهی است که «إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ»؛ «اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و گامهایتان را استوار می‌دارد.»

امیدواریم که همه مبلغان عزیز در راه انجام تبلیغ، فقط به اداء رسالت و مسئولیت الهی خویش بسندیشند و در این راه فقط خدای متعال را مدنظر قرار دهند که در این صورت یاری خداوند قطعی است.

□ مجدداً از حضرت تعالی به خاطر وقتی که در اختیار ما گذاشتید تشکر می‌کنیم و امیدواریم باز هم بتوانیم از تجربه‌های شما در امر تبلیغ بهره‌مند شویم.

■ برای همه شما آرزوی توفیق بیشتر داریم و امیدواریم انشاء الله خداوند شما را یاری کند تا در راهی که در پیش گرفته‌اید موفق باشید.

صورت طبیعی قرین مشکلاتی است و همه انبیاء الهی این مشکلات را پیش روی خود داشتند، اما با تکیه بر پروردگار متعال و ایمان راسخ، توانستند توفیقات زیادی به دست آورند. مبلغ باید خداترس باشد و از چیزی جز خدا نترسد و اگر چنین روحیه‌ای نداشته باشد، نمی‌تواند آن گونه که شایسته است به تبلیغ دین بپردازد.

اگر مبلغ خداترس باشد، نه تهدید دشمن و نه ترغیب و تشویق او، در وی اثر نمی‌گذارد. دشمنان پیامبر اسلام اول از راه ترغیب وارد شدند و سعی کردند با وعده‌های دنیایی او را از تبلیغ دین باز دارند. آنان به وسیله حضرت ابوطالب به پیامبر اکرم ﷺ اطلاع دادند که هر چه بخواهد به او می‌دهند تا دست از دعوت بردارد و آن حضرت در جواب فرمودند: اگر خورشید را در یک کف دست من و ماه را در کف دست دیگرم قرار دهند، دست از دعوتم بر نمی‌دارم. پس از اینکه پیامبر اکرم ﷺ از راه تشویق و ترغیب کنار نیامد، دشمنان اسلام از راه تهدید جلو آمدند و باز تأثیری